

*Hic autem videtur reglarum
Hannibal qui hic potest
apari*

172

GVIPUSCOA.

Commercia.

Statim ubi nupserint, caput velant, & vitta regunt in modum galeae composita ex linteo coloris aurei, quam et in modum involvunt, ut in fronte, veluti cornu aliquantulum extet, Magna hic Hispanis, cum Gallis, Belgis, Anglis, aliisque populis commercia. Lana praecipue facit, ut omnia Fora Locaque ab Emptore Venditoreque ferveant.

Guipuscoa.

Regio.

Nomina.

Situs.

Celi temperies.

Sol. qualitas.

Guipuscoa Cataborum etiam olim erat regio. Nonnulli *Lipuscoam* & *Lipuscam* vocant: corrupte, ut notat Stephanus Garybayus ejus Incola. Vnde autem haec appellatione habeat, non facile dixerim, nisi forte ab *Opiusca* antiqua civitate nomen trahat. Concluditur ad Ortum amne *Vidosone* (qui & *Vidorso*, *Aldunda*, *Huria* & *Beoyvia*, medius inter Galliam & Hispaniam) Pyrenaeique montibus; ad Meridiem Navarrae regno, ad Occiduum Bilcaia, de qua modo dixi, ad Septentrionem Mari Cantabrico. Circuitus ejus triginta sex miliarium. Temperata autem maxime haec Regio est; neque enim sentit frigoris molestias, neque Solis vehementes ardores, Caelo autem utitur humido & inconstanti. Cum vero omnis sit montosa & aspera, non est usque adeo culta, quam in ea loca coluntur, valde sunt fertilia. Vineta non habet nisi pauca in parte maritima. Ceterum regio ubique Ferri & Chalybis ferax, adeo ut nusquam terrarum Ferri major sit abundantia aut praestantia: tantumque ejus materiae hic effoditur, ut multis regionibus sufficiat. Vulcani officina, Martisque Armamentarium videntur hic ab Natura collocata: tantam ibi videre est non solum Ferri, & Chalybis, sed & factorum Armorum copiam; ut non immerito *Murus* sive *Propugnaculum Regnorum* *Castella* & *Legionis* in quibusdam regionis Archivis cognominetur. Scribit Navagierus hoc tractu tantum Ferri Chalybisque effodi, ut singulis annis xxc millium Ducatorum inde quaestus fiat. Non igitur sine causa Montem ibi scribit Plinius lib. xxxi v cap. xLv, totum ex Ferro: *Cantabria*, inquit, *maritima parte*, *Mons praerupte altus, incredibile dictum, totus ex ea materia est*. Collocantur hic Ptolemaeo, Pomponio, Plinio, aliisque populi *Oregeyones*, *Antrigones* & *Varduli*. Metropolis est *Tolosa* ad Confluentes sita *Araxin* & *Oriam*. Sunt & alia Opida; *Placentia*, ubi fabrorum ferrariorum incredibilis copia: *Monte de Trico*, vel ut alii scribendum censent, *Monte de Trico*, ab scopulo cognomine, qui Opido imminet: *Eucarabia* Ptolemaeo *Phlasiobriga*: *Fanum D. Sebastiani*; olim *Higurn*, postea *Don Bastia*, & corrupte hodie *Donastien*, idem sonas quod *Divus Sebastianus*. Don enim Cantabris nihil aliud, quam quod Latinis *SANCTVS*, Castellanis *SANTO*. Loca namque in Cantaborum agris varia plerumque habent nomina, ob linguarum differentias. Aliter ipsi Cantabri, aliter Hispani reliqui, aliter Galli, qui ipsis confinales, vocant. Situm est hoc Opidum ad ostium fluminis, quod *Menascus* Pomponio *Mela*, Ptolemaeo *Menosca*, hodie *Rio Gurumea*, vel *Vramea*. Chalybis fluvius in his regionibus oritur, cujus aqua ad Ferri temperamentum plurimum valet; adeo ut Hispani non alia arma, nisi quae hujus liquore temperata, adproben. Ab hoc flumine populi Chalybes Iustinus lib. xLvi ait appellatos, *Fanum D. Sebastiani* Portum habet amplissimum, non arte humana, sed sagacis naturae providentia factum, in quo naves ab faventibus undis ventisque parum faventibus securam & tutissimam inveniunt stationem.

*Hic Navagierus dicit
en And. Leyn Venes
quod Cantab. v. v. v. v.
en opid. huj. d. v.
Hij. an. i. s. a. b. d. i. c. a. s.
m. a. r. o. R. a. m. u. s. a. l. e. b.
L. i. p. i. n. i.*

Flu. Chalybs.

Portus.